

SOORT STATUS **RINGSLANG** [*Natrix natrix*].

Beschrijving van de soort.

De ringslang (*Natrix natrix*) is een groen/bruin gekleurde slang die sterk aan water is gebonden. Hij heeft twee duidelijke gele vlekken direct achter de kop. De ringslang is één van de grootste slangen in ons land die een maximale lengte van 1.30 meter kan bereiken. Hij is niet giftig en bijt zelfs niet als hij wordt opgepakt. Ringslangen leggen hun 20 tot 30 eieren in compost, groenafval- en mesthopen. Vaak leggen meerdere vrouwtjes de eieren bijeen.

Beschrijving van het leefgebied.

Ringslangen komen in ons land voor in natte heidegebieden, moerassen en natte en vochtige graslanden. De soort komt vrijwel uitsluitend voor ten noorden van de grote rivieren.

Als kerngebied voor een lokale of deelpopulatie wordt uitgegaan van een gebied van minimaal 20 hectare, waarbij circa 50 hectare als ideale oppervlakte voor een duurzame populatie wordt gezien. Deelpopulaties kennen een minimale oppervlakte van 10 tot 12 hectare. Hierbij wordt gesproken van een 'open deel populatie', waarmee wordt bedoeld dat de populatie over ruime mogelijkheden tot uitwisseling moet kunnen beschikken. Vrijwel geïsoleerde deelpopulaties dienen minimaal 20 hectare omvang te hebben om nog enigszins als duurzame populatie te kunnen worden aangemerkt. Leefgebieden van deelpopulaties zijn maximaal op 5 kilometer van elkaar gelegen, zodat uitwisseling binnen de actieradius van de soort kunnen plaatsvinden. Een geschikte verbindingzone tussen twee deelgebieden bestaat uit een verbinding zonder onderbrekingen en barrières met voor de soort geschikt biotoop. Deze migratie biotoop bestaat uit helder water met goed ontwikkelde watervegetaties, flauwe en kruidenrijke oevers, nat grasland en schuilplaatsen in de vorm van broei- & faunahopen, houtstapels en holten in stoven en wortelkluiten.

Beschermde status:

De ringslang is beschermd in de Flora- en faunawet volgens tabel 3. Ook heeft hij een beschermd status in de conventie van Bern (categorie 3) en staat hij op de rode lijst van bedreigde diersoorten in Nederland. Als toelichting op tabel 3 wordt in het kader van de Flora & faunawet het volgende vermeld:

“Als iemand activiteiten onderneemt die zijn te kwalificeren als bestendig beheer en onderhoud of bestendig gebruik, geldt een vrijstelling voor soorten uit tabel 3 voor de artikelen 8 t/m 12 van de Ffwet, mits deze activiteiten worden uitgevoerd op basis van een door de minister van LNV goedgekeurde gedragscode. Deze vrijstelling is beperkt. Voor activiteiten die zijn te kwalificeren als bestendig beheer en onderhoud in de landbouw en bosbouw en bestendig gebruik geldt geen vrijstelling voor artikel 10 van de Ffwet. Ook niet op basis van een gedragscode.

Als iemand activiteiten onderneemt die zijn te kwalificeren als ruimtelijke ontwikkeling, geldt voor soorten uit tabel 3 geen vrijstelling. Ook niet op basis van een gedragscode. Hiervoor is derhalve een ontheffing nodig.

Voor activiteiten in het kader van bestendig beheer en onderhoud in de landbouw & bosbouw en bestendig gebruik alsmede voor activiteiten in het kader van ruimtelijke ontwikkeling is het niet mogelijk om voor artikel 10 een ontheffing te verkrijgen.

Voor andere activiteiten dan hierboven genoemd is voor artikel 3 soorten een ontheffing noodzakelijk.

Een ontheffingsvoorstel voor categorie 3 soorten wordt getoetst aan drie criteria:

- 1. Er is sprake van en in of bij wet benoemd belang;*
- 2. Er is geen alternatief;*
- 3. De maatregel doet geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort;*

Z.O.Z.

Maatregelen bij het uitvoeren van reguliere beheer werkzaamheden (mitigatie):

Het meest kwetsbaar is de soort bij werkzaamheden aan gras- en hooilanden, ruigtevegetaties en riet- en rietruigtevegetaties die plaatsvinden in de periode april – oktober.

Ringslangen zijn als koudbloedig dier zeer kwetsbaar bij lage temperaturen en aan het begin van de dag. Bij de uitvoering van werkzaamheden aan boven genoemde vegetaties dient in gebieden waar ringslangen voorkomen:

- Bij temperaturen boven de 15°C te worden gewerkt;
- Voor 10 uur in de ochtend dienen geen werkzaamheden te worden uitgevoerd daar de dieren dan nog onvoldoende zijn opgewarmd en onvoldoende kunnen vluchten.
- Voorafgaand aan de werkzaamheden dient het gebied te worden doorkruist om eventueel aanwezige dieren te verjagen. Dieren die stil blijven liggen dienen handmatig naar een veilige plaats te worden overgezet.
- Waar mogelijk dient van binnen naar buiten te worden gewerkt.

Compenserende maatregelen bij aantasting leefgebied (compensatie):

Ontheffing om leefgebieden van ringslangen te verwijderen worden in de regel uitsluitend verstrekt als er sprake is van een maatschappelijk belang, geen alternatief voorhanden is en de resterende populatie van voldoende omvang zodat herstel mogelijk is. Hierbij worden vaste rust en verblijfplaatsen (overwinteringsplaatsen) in de regel zwaarder beoordeeld dan voortplanting plaatsen (broeihopen) en migratiezones. Bij het verlenen van een ontheffing wordt vrijwel altijd een verplichting tot compensatie opgelegd. Deze compensatie dient zorgvuldig te worden omschreven.

Compenserende maatregelen voor ringslangen betreffen vrijwel altijd maatwerk oplossingen die door een deskundige dienen te worden bepaald en omschreven. Mogelijke onderdelen kunnen o.a. zijn:

- Ingegraven stobben wallen, oude watermeterputten, etc die als overwinteringslocatie kunnen dienen. De overwinteringslocaties moeten vorst en water vrij zijn voldoende bescherming bieden tegen predatoren, rustig zijn gelegen en in de omgeving van voedselbronnen, zodat na het ontwaken uit de winterslaap in de nabijheid gevoerageerd kan worden.
- Broeihopen bestaande uit compost, maaisel, houtsnippers (paarden) mest, etc waarin een temperatuur van 30 tot 40° C optreedt als gevolg van broei die door ringslangen kunnen worden gebruikt om de eieren in af te zetten. De broei hopen dienen van voldoende omvang (4- tot 6 m³) te zijn en jaarlijks te worden onderhouden en aangevuld.
- Basis leefgebied bestaande uit helder water met een rijke planten groei, flauwe en goed uittreedbare oevers met oever ruige vegetaties, natte en vochtige struwelen, lichte en open bosranden met takkenrillen en houtstapels en verder, boelen, ruigte veldjes en andere kleinschalige elementen die zorgdragen voor een hoge dichtheid aan prooidieren.

